

Забезпечення світового правопорядку як зовнішня функція держави

Всебічна трансформація суспільства та невідпинний процес глобалізації викликають зміни у соціальному значенні та сутності держави, що неодмінно тягне за собою модифікацію її функцій. З урахуванням тенденцій розвитку глобальної цивілізації, загострення потреби в природних ресурсах, що спричиняє низку територіальних конфліктів, зіткнення культур та релігій зростає роль такої зовнішньої функції держави як забезпечення світового правопорядку.

Важливим теоретичним питанням є встановлення, що саме варто вважати світовим правопорядком. В науковій літературі не існує чіткого визначення даного поняття, однак його можливо сформулювати відштовхуючись від суті цього явища та завдань, що ставляться перед ним. Головним завданням світового правопорядку є забезпечення миру та підтримання безпеки (в тому числі особистої безпеки громадян) шляхом об'єднання зусиль суб'єктів міжнародного публічного права.

Отже, під світовим правопорядком слід розуміти комплексну систему міжнародно-правових відносин, що покликані урегулювати міждержавні конфлікти, оздоровити світову політичну обстановку шляхом зміцнення довіри між державами, зниження рівня злочинності та боротьби з проявами нетерпимості на расовому, національному, релігійному чи культурному підґрунті.

Забезпечення світового правопорядку стало можливим лише завдяки об'єднанню зусиль глобальної спільноти, що вилилось у формі міжнародних організацій, які були створені та наділені повноваженнями з метою полегшення вирішення завдань з підвищення безпеки у світі та поліпшення взаємодії між державами. Основним міжнародним утворенням, що покликане сприяти реалізації функції підтримання світового правопорядку залишається Організація Об'єднаних Націй, на яку покладено завдання з координації дій її членів з досягнення спільних цілей[1], адже світовий правопорядок – це в першу чергу узгодження інтересів держав та народів.

Ключову роль в реалізації функції забезпечення світового правопорядку відіграє підтримання законності через попередження, виявлення, зупинення правопорушень та міжнародно-правову відповідальність. До категорії міжнародних правопорушень більшість вітчизняних та зарубіжних вчених відносять:

- агресивні дії, тобто військова агресія, блокада, окупація, анексія та ін.;
- ворожі опосередковані дії – пропаганда агресії, організація та підтримка незаконних збройних формувань, тероризм;
- дії, що не розцінюються як ворожі, однак покликані завдати шкоди конкретній державі (підробка та поширення документів, валюти іноземної держави тощо).[2]

Тероризм слід виділити як особливий різновид міжнародного правопорушення, адже: по-перше, його суб'єктом виступає фізична особа, по-друге, в наш час він набув глобального характеру. Досягнення політичних чи релігійних цілей шляхом залякування населення та знищення світового правопорядку через терористичні акти фактично стало повсякденним явищем. Тому не дивно, що зростання числа терактів призвело до неабиякого занепокоєння світової спільноти та активізації боротьби з цим негативним явищем.

Зокрема, проблема міжнародного тероризму щороку розглядається Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй, за останні роки було розроблено низку конвенцій та програм боротьби з цим явищем. Однак, непередбачуваність та різноманітність форм його прояву, а також небажання боротися з ним, більше того, сприяння тероризму для досягнення власних цілей з боку окремих держав ускладнює вирішення цієї глобальної проблеми.

Забезпечення світового правопорядку – складний та тривалий процес. І його можливо досягти лише шляхом консолідації зусиль, нівелювання культурних, релігійних, політичних чи інших протиріч, зупинення військових, ідеологічних конфронтацій. Так, звісно, явища, що загрожують світовому правопорядку, неможливо викорінити повністю, однак шляхом розробки ефективнішої системи вирішення спорів, що б своєчасно реагувала на прояви агресії, можливе зменшення їх впливу на безпеку у світі, адже в сучасних умовах головною проблемою забезпечення правопорядку залишається низька швидкість реагування, що унеможливорює розв'язання конфліктів на початковому етапі їх виникнення.

Список використаних джерел:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй прийнятий Конференцією Об'єднаних Націй 26.06.45 р. / Статут, Міжнародний документ.
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник / О. Ф. Скакун. - К. : Правова єдність, 2013. - 524 с.